

Mannen onderbreken mannen in het gesprek, maar bij vrouwen doen ze dat drie keer zo vaak

Margreet Vermeulen
Amsterdam

Vrouwelijke ministers hebben aangekaart dat premier Rutte hen vaker onderbreekt in vergaderingen dan hij doet bij mannen. En dat zou kunnen kloppen. Want mannen praten gemiddeld bijna drie keer zo vaak door het betoog van een vrouw heen als door het betoog van een man, blijkt uit wetenschappelijke studies.

'Manterrupting' heet het verschijnsel, naar de woordspeling mansplaining: een man die iets op een neerbuigende manier aan een vrouw uitlegt. Naar manterrupting doen taalkundigen al vijftig jaar onderzoek, vaak gewoon door te turven hoe vaak gesprekspartners elkaar onderbreken, in het echte leven en in laboratoriumstudies. Mannen nemen doorgaans zo'n driekwart van de interrupties voor hun rekening.

Volgens de Nederlandse corporate antropoloog Danielle Braun hanteren vrouwen tijdens gesprekken een soort ping-pongregels. 'Nu mag jij. Daarna ik. Ze laten zien dat ze luisteren en stimuleren zo dat de ander doorpraat.' Het lijsttrekkersdebat tussen Ploumen en Kaag was een illustratie. 'Mannen daarentegen praten, praten, praten. Punt. Dan een ademteug en weer praten. Dat is lastig te doorbreken.'

Onder taalkundigen geldt Rutte als kampioen 'aan het woord blij

Lijsttrekkers Ploumen (PvdA, links) en Kaag (D66) in debat. Foto ANP

ven', aldus conversatieanalist Tessa Charldorp van de Universiteit Utrecht: 'Met lange zinnen, gebaren, opsommingen en soms stemverheffing weet hij te voorkomen dat hij wordt onderbroken. De techniek helpt ook momenten te vinden om bij een ander in te breken.' Wat volgens Charldorp meespeelt, is dat mannen vaker hogere posities bekleden.

Macht speelt sowieso een rol bij manterrupting, meent antropoloog Braun. 'Als we iemand ontmoeten, schatten we in eentiende van een seconde in wie boven ligt en wie onder of dat er leuk samen gewerkt kan worden. Dat doen we op basis van primaire zaken als lichaamslangte, stemhoogte, sekse. Dat bepaalt onze interactie. Als je denkt hoger te scoren, ben je geneigd vaker het woord te nemen of iemand in de rede te vallen.'

Hier houdt de overeenstemming onder wetenschappers op. Op basis van een observationele studie concludeerde de Amerikaanse linguïst Keiran Snyder in 2014: hoe hoger de senioriteit, des te vaker hij of zij anderen onderbreekt. 'Dan zou er dus - als mannen en vrouwen gelijke posities innemen - geen manterrupting meer bestaan. Onzin, meent Tonja Jacobi, rechtsgeleerde in Chicago, die begin deze eeuw turfde hoe vaak de mannelijke en vrouwelijke rechters van het Amerikaanse Hooggerechtshof elkaar onderbraken. Een kwart van de rechters was destijds vrouw; ze pleegden slechts 4 procent van de interrupties. En ze hadden een drie keer zo grote kans niet uit te kunnen praten als de mannen. Zelfs een topstatus beschermt dus niet tegen manterrupting.